

Документле

Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну 2011 жылда 6-чы июньда чыгарылган 161-ПП номерли бегимине торлеюле кийриюле июсюнден Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну БЕГИМИ

2011 жылда 11-чи октябрда
Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну Россей Федерацияны Агъалча жаны бла кодексине тийишлиликде бегим этеди.

Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну Председатели И.ГЕРТЕР.

Къабарты-Малквар Республикасы Жаш тѐлюню эмда жамауат биригуилени ишлери жаны бла министрствосуну коллегиясыны июсюнден Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну БЕГИМИ

2011 жылда 11-чи октябрда
Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну Председатели И.ГЕРТЕР.

Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну Председатели И.ГЕРТЕР.

Къабарты-Малквар Республикасы Правительствосуну 2011 жылда 11-чи октябрда чыгарылган 305-ПП номерли бегимге кырайлы кѐрпелгенди

Къабарты-Малквар Республикасы Жаш тѐлюню эмда жамауат биригуилени ишлери жаны бла министрствосуну коллегиясыны КЪ А У У М У

Пашов Б.С. - Къабарты-Малквар Республикасы Жаш тѐлюню эмда жамауат биригуилени ишлери жаны бла министрини кылуугун толтурган
Белецкая О.В. - Къабарты-Малквар Республикасыны экономиканы айнытуу эм сатуу-алуу министрине орунбасары
Къабарты-Малквар Республикасыны Экономиканы айнытуу эм сатуу-алуу министрствосуну социаль-экономика реформала жаны бла департаментини башчысы
Вороков В.Х. - Нальчик - жамауат радиотелекоммуникация ачык акционер обществону генеральны директору, Россейни Культура фондуны Къабарты-Малкварда бѐлѝмюню председатели
Долова А.З. - Нальчик шахар округуну жер-жерли администрациясыны башчысы орунбасары
Заруцкий А.С. - Къабарты-Малквар Республикасыны спорт эм туризм министрине орунбасары
Карамузов Э.С. - Бийик профессионал билим берген «Х.М.Бербеков аты Къабарты-Малквар кырал университет» кырал билим берген урчедженидани

«Ата-бабаларыбызны сынауларына таянайык»

Ахьры. Аллы 1-чи бегидеи.

Мен оюм этгенден, террористле бла сѝвѝерге керкеймди деген политика терсидеи. Анга патчах Россейни тарыха да шагъатлык этеди - Александр II кырайлы елторюлѝген, андан ары кыралыны тарыхы кырайлы торленгенни эсизиге тошоурсигиз да тамарды. Кырал, хар нани да кергенден, билгенден сора да, эшитирге, тынгыларга да борчулу. Республиканы башчысы бу магъаналы вопросу июсюнден Къабарты-Малквары халкыны оюмун билдирге суйгени да демократияны шартыды. Биллай башламчылыкны мындан ары да хайырланарга болуулу. Халк бир-бир чинивникледен кырай акылдык, оюмулу, билимлик.

Жангыдан кыраллык комплексни концепцияларына кырагъангыла

Ахьры. Аллы 1-чи бегидеи.

«Ай Би Си Промстрой» ООО ну концепциясына кѝре жаныг комплексни кырагъа жети миллиард сом кырагъалыкты. «РусГидро» ачык акционер обществону Къабарты-Малкварда филиалы башчысы Отаров Къурман кѝргѝзген концепция кѝре эки тау-металлургия комплексни жангыртарга керкеди. Дагында адал молбѝден центратла, кѝлѝферини биринчи эм карбид продукциясы этген завод да болуулу. Предприятие хар жыл сайын бир миллион тонна магъадан чыгарып жарашдырлыкъты.

Социальный жалчытуу

Этилген жумушланы саны ѝсе барады

Социальный болушлык керек болган къварт адамга, инваллидеге, колайлыкъла бла гражданданы баш категорияларына эки урчедженидани кырау жашауга эрте сингенди. Эгер муниципальный районда халкыны социальный жалчытуу комплекс арасы аллай урчедженидани бирди. Ол адамланы бла категорияларыны кѝп торлю жумушларына кырады, аланы саны уа жылдан-жылга ѝсе барады.

Онкети юйор аха болушлык керек болган къварт адамга, инваллидеге, колайлыкъла бла гражданданы баш категорияларына эки урчедженидани кырау жашауга эрте сингенди.

Юйорлеге бла сабилеге психология-педагогика болушлык этген бѝлѝмюню иши социальный болушлык керек болганланы ачыкълауга эмда аланы эци эзелге алууга, реабилитациялауга бла болушлык этиуге бургулган. Ол, андан сора да, психология эмда социал педагогика болушлары жаны бла тѝпсѝз юйорлеге патронажлык этину бардырды. Жылы озган тоугъу аяны ичинде 449 адамга жумуш этилгенди эмда 1298 адамга жумуш берилгенди. Жай кануиланы кезиунде бѝлѝмде улпу эмда кырайлы юйорлеге сабилерди солугъандыла. Ала ш-азыкъ бла тѝпсѝз халкыны тынгылангандыла, тѝп турлулары керекти битеу онгла кырагъангандыла.

Шимал Кавказ кюн сайын

Астрахань электрокюч бла жалчытылыкты

Газ подстанция (областьны Красноярск району) жаныг оборудование бла жалчытылганы хайырландан Астрахань электрокюч бла тѝпсѝз жаныг жумуш турлулу. Энергетик жаныг тѝрчючю кырагъангандан башлап шахарга электрокючю чиркусуз берилге турга айтталды.

Кѝрмючге кытышханлауга - майдала бла дипломла

Берлиндеги «Жашны ачыкъ» деген агропромышленный ярмарка Къабартыны историсында Краснодарда бардырлыгын биринчи ол мѝрк юмюк ишин бошганды. «Кубанская ярмарка - 2011» тѝрт юмюк ишлене эсе да, анга болмагъан кѝп - 80 миң адам келгенди» - деп билдиргенде губернаторну пресс-службасында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине.

Подпольден - мамыр жашауга

Ингуштияда бандит подполье кеткен жашла мындан-жылга аз бол бардыла. Аны июсюнден республиканы башчысы Юнус-Бек Евкуров билдиргенди. «2009 жылда бандитлеге 60-ха жууук жак кетген эдиле. Биллай а аллайла 20 чакъны бир болганды, дегенди ол «Эхо Москвы» деген радиостанцияга берген интервьюсюнде. «Биз бардыр ангагыла ишлене сора кѝпте мамыр жашауга кытайгандыла», дегенди Евкуров.

Студентлеге - жабык бассейн

Волгардындагы университетте шѝндѝо заманы изиллеу-бизге берек болушлык, жууулугу 25 метр болган бассейн жабык бассейн 1-чи ноябрда хайырландан берилди. Аны июсюнден вице-премьер Виктор Зубовка генералду организацианы университетте болган келечиси айтканды.

Совет аскерчилиги ѝпоклери табылгандыла

Ростов областьда Улуу Ата журт урушда Ата журтну кыруулай ѝлген совет аскерчилиги ѝпоклери табылгандыла. Областыны «Бизге берек» деген ѝлген аскерчилик жаныг болушлык отрядны оюмун Владимир Шербакову ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине билдиргенге кѝре, сѝз Ташинск эм Неклиновск районда асырлыгтан совет аскерчилиги июсюнден бардырды. Излечулене бек алга миллияны кылуушкчулары чакърыгандыла. Ала котован кызгандан, жер тѝбюнде адам сыйла, аскер кийимлени журттактарын тапкандыла. Излечулене бѝлѝмде 12 совет аскерчи асырлыгтан тохташдырланды.

Комиссия борчун толтурганды

Къаны жаулары жарашдырлы жаны бла 2010 жылда августта къабарт борчун намысы толтурууга болушлык болушлык кетерилди. Аны июсюнден Чечени башчысы Рамзан Кадров республиканы муфтийи Султан Мирзаев бла тѝбѝшенден айтканды. «Комиссияны боюнуна салынган борчу бек кылын эди, иш да бек кѝп эди, болсада Аллахны болушугу бла барыбыз да юч салып ишленбегенди. Энди комиссия боюнуна салынган къабарт борчун намысы толтурууга болушлык болушлык аны. Алайда да, боюнуна салынган борчун кетирме болушлык комиссия кетерилди, юйор, жашау эм башха сѝферлада даулашланы кетериу уа муфтиятын оюнуларыны боюнуларына салында», дегенди Кадров.

ТЕМИРЛАННЫ Анатолий. СУРАТНЫ социальный жашау жумушлары жалчытан бѝлѝмюню коллективи. Суратын автор алганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели Чеченланы Ануарны законла чыгъарыучу органны 2011 жылда баш магъаналы ишлерини юсюнден ДОКЛАДЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2011 жылы январь-июнь айларында ишине республикада бардырылган социальный-экономика жаңгычылыклары законла замананда эмда тынгылы бегейтиуге, РФ-ни Президенти Д.А.Медведеви Россей Федерацияны Федеральний Жыйыныуна 2010 жылда 10-чу январьда этген Посланиясында эмда КъМР-ни Президенти А.Б.Канокос Къабарты-Малкъар Республиканы парламентини 2011 жылда 8-чи февральда этген Посланиясында салынгъан борчуна таммалуула эчни э бургуанда. Алада битену сфералада да право нызамны игилдендириу, граждан обществону институтларын айнтыу

эмда гражданны айыруу эркинликлерин жалгъытуу баш магъаналы жумушлара белгиленгенде.

Жаз башы сессияда ишбинизи юсюнден айта, депутатланы жамауатда политика даражалары ёсегин, аланы усталыклары ёсегин, тамамлаган жумушларыны качествов да игиленгин, парламент а республиканы айнтыуу стратегия жоллары жарашдырылган майданга айнанганы белгилеге тийишледи. Анга Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2011 жылда жаз башы сессияда баш магъаналы ишлерини югюлоу планы толусунай толтурулганы да шагъатлыкъ этеди.

	2010 жылы 1-чи жарымында	2011 жылы 1-чи жарымында
Къабыл этилген законла	66	69
Парламент тынгылаула, конференцияла, семинарла, кенешле	5	7
«Тёгерек столла»	14	9
«Правительстволу сагъатла»	21	15
Кёп адам къатышхан эмда тышында бардырылган жыйынуула	15	25
Битену да	121	124

Законла чыгъарыу

Отчёт кезинде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары законла чыгъарыу ишини андан ары игилдендириу бегейтиуге, федеральны законодательствода болгъан торпенуени кийиринеу эчни э бургуандыла. Алай бла 2011 жылы январь-июнь айларында 69 закон къабыл этилгенде, о а 2010 жылда жаз башы сессияда къабыл кёргёзгёленден эсе асламды (66). Баш магъаналы законланы юсеринден айханды, аланы араларында ма биланы эчни белгилеге болукдулау. «Кырал гарантисиланы бери юну жоруула кюсюнден», «Къабарты-Малкъар Республиканы жол фондуу целевой бюджетини юсюнден», «Транспорт инфраструктураны объектилерге кёп адам къатышхан ишени бардырыуу жоруула кюсюнден», «Хауаны тазалау сакълануу бир-бир волпрослары юсеринден».

Къабыл кёргёзгөн законланы асламды (66) жорютолоп турган законлага торпенуле кийиринеу бла байламлы болгъанларын да белгилеге жарама.

Право нызамны игилдендириу юсюнден законланы ичи кесиге уа экономика эмда финансла мферала бла байламдыла. Аланы ючен бери уа къырал къурулушну юсюнденде. Бешден бери чакъласы аграрны политика, экология эмда табигъатны хайырлануу бла байламлы законлада.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти бла Правительстволу Парламентини осюзуго 20 законпроект жарашдырыу бергенде. Дагыда ичи кесек законну башламчылары Парламентини комитетлери болгъандыла. Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну кесини законла жарашдырыу эркинлигин бытырдан эсе тире хайыранганды. Правительстволу структуралагъ он жаны бла ик ёлдо. Не затны юсюнден законла чыгъарыуга кереклик аладан ичи ким билгенди. Законла жарашдырыуга эркинликлери болгъан башха субъектлени юсеринден айханды уа, аланы кёбюсю «жукълары» неда «кылькыгъан» хаддыла. Бизге тюшен бир-бир закондательный башламчылыкта уа не жарты-кыруу жарашдырылдыла, неда жорютолоп келген законлага чойре келедиле. КъМР-ни Парламентини ала законла жарашдырыуга мындан ары ботюн тире къатышыра деп тышандыла.

Башинда белгиленгенча, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини къырал властын органыча экономикамы бла финансланы сфераларында право нызамны игилдендириу эше улуу э бургуандыла. Он жаны бла былай магъаналы законла да къабыл кёргёленде: «Къабарты-Малкъар Республикада сакълануу ишини кыралны жанында тап халга келтиринеу юсюнден», «Къабарты-Малкъар Республикада инвестиция ишини юсюнден», «Къабарты-Малкъар Республиканы Законну 6-чы статьясына торпенуле кийиринеу юсюнден», «Транспорт налогун юсюнден», «Къабарты-Малкъар Республиканы Законну 6-чы статьясына торпенуле кийиринеу юсюнден».

Кырал къурулушда уа былай законлагъ э бургуады: «Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясына тозуменле юсеринден», «Жер-жерли самоуправленини представительный органыра депутат айырууну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законну 10-чу эм 29-чу статьяларына торпенуле кийиринеу юсюнден».

Культурагъа, илимугъа, билим беруге, саулыкъ сакълануула, спортга да эчни э бургуады. Ала бла байламлы къабыл этилген законланы араларында: «Окуну киталаны республиканы комплектини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законну артыкъда магъаналды.

Социальный сферала «Къабарты-Малкъар Республикада гражданны бир къауумна къыралны жанында социальный болушлукъ беринеу юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законну 10-чу статьясына торпенуле кийиринеу юсюнден» Законну айрып белгилеге болукдула.

Отчёт кезинде ичинде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кесини законла чыгъарыуга эркинлигин хайырланп, Россей Федерацияны Федеральний Жыйыныуу Къырал Думасыны осюзуго федеральны законпроектлени бир къауумун бергенди. «Жаланда январь айда «Россей Федерацияны Уголовно-процессуальный кодексини 100-чю эмда 108-чи статьяларына торпенуле кийиринеу юсюнден», «Саутланы юсеринден» Федеральны законну 16-чы статьясына торпенуле кийиринеу юсюнден» законопроекте берилгенде.

Парламент контроль

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясына тозуменле кийиргенлери бла байламлы Парламентде Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну 2010 жылда ишини юсюнден биринчи кере отчёт этгенди.

Республиканы законла къалай толтурулганына парламент контроль этюу жаны бла борчуна толтура, депутат корду отчёт кезинде артыкъда магъаналы таламалга парламент тынгылау бардыруу дегенча амалны тире хайыранганды. Законлукнуу, право нызамны эмда жамауат кюркюосуулукнуу волпрослары жаны бла комитетни башламчылыгы бла къураалган парламент тынгылаулада «Отдан сакъланууну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Закону эмда «2007-2012 жыллада» Къабарты-Малкъар Республиканы социальный объектирини отдан сакъланууну республиканы целевой программасы къалай толтурулганына къаралганды. Къабарты-Малкъар Республиканы 2010 жылгъа республиканы бюджет къалай толтурулганына аталып да улуу жыйынуу бардырылганды. «Единна Россей» фракцияны башламчылыгы бла «Билим беринеу системасын жаңгыча къуруну юсюнден» деген темагъа жамауат тынгылаула бардырылгандыла.

«Правительстволу сагъатла» кёп торло магъаналы волпросла озюлгенде, он санда кредит-финанс механизмлени айнтынуу эмда Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде гитче эмда орталык предпринимательство бла корюшенгеле ырыскы бла болушуну онглары, Къабарты-Малкъар Республикада жашагъанлагъ гъа бла чырмаусу жалчытуу эмда жаз ючюн халкъ тэлеуну волпрослары, билим беринеу системасын кадрла бла жалчытуу, ачылганы отдан сакълануу мадарлары да.

Контроль борчланы толтурууну келкинде Парламентини президиумуну жыйынууларында депутатла КъМР-де Социальный страхована фондуу 2010 жылда ишини итолганын, Къабарты-Малкъарны Пенсия фондуу 2011 жылгъа бюджет къалай толтурулганын юсеринден отчётлагъа тынгылагъандыла.

Республиканы законла бла целевой программада жашауууула къалай бардырылганына да улуу э бургуанды. Отчёт кезинде «Правительстволу сагъатла» Къабарты-Малкъар Республиканы бу законлары къалай толтурулганына къаралганды: «Къабарты-Малкъар Республикада 2008-2012 жыллада агропримышленность комплексини айнтынууу республиканы целевой программасын юсюнден», «Къабарты-Малкъар Республикада 2015 жылгъа деги демократия халны игилдендируу республиканы целевой программасын юсюнден», «Къабарты-Малкъар Республикада автомобиль жоллары эмда жолла бла байламлы ишени юсеринден».

Аладан сора да, «Къабарты-Малкъар Республикада жаш тэлеуну патриот ниетледе юиретиню эмда аскерге хазырлануу», «Къабарты-Малкъар Республикада жарашдырыуу юстицияны айнтынуу», «Жарашдырыуу судьялары юсеринден» да республиканы целевой программала жашауда къалай бардырылганына да къаралганды.

«Правительстволу сагъатла» осюзуго волпросланы ичлеринде «Къабарты-Малкъар Республикада оператив эмд криминоген болууну юсюнден» теманы эчни белгилегеда.

Парламент жыйынуулары тышында эмда кёп адам къатышп бардырыуу амалларын кенг хайыранганды. Алада ижилени сайын азытайыну, ичини жерле къурауу мадарлары, ол молкно айнтынуу эмда эл молк продукциясы, сырыну, азы-азынкы сакълануу тап халга келтиринеу мадарлары озюлгенде. Тышында бардырылган жыйынуула уа Къабарты-Малкъар Республикада уголовный жуужалат тартуу не халда болгъанын, эл молк производстволу табигъатны аял бардырыуу онгларына, «Төрехалмаз» ОАО-ну рынок экониканы болумларында ишлеу сынууна, сабийлени солкуларын къуруу не халда болгъанын, шолгъа дери билим беринеу системасы къалай айнтынганын эм башха волпрослагъа къаралганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Коррупциягъа къажуа корюшени программасы да жарашдырылганды (2014 жылгъа дери). Ол къалай толтурулганына квартал сайын къаралды.

Къурау-аналитика иш
Къурау-аналитика иш «Тёгерек столла»-га хазырлануула бла аланы къурууга эчни э бургуанды. Битену да 2011 жылда жаз башы сессияны кезинде 9 «тёгерек стол» ётдюролганды.

Россей Федерацияны Президенти Д.А.Медведевини Посланиясында белгиленген борчуна тамамлауу келкинде бардырылган «тёгерек столлардан» биринде бир-бир адамлагъа кесерине жоргла ишлерге жер уацкъланын хакълсыз беринеу онгларында къаралганды. Андан сора да, Къабарты-Малкъар Республикада транспортда халкыны жумушларын жалчытууну игилдендириу, къурулушча ача ёлбюсю шёндюго амаллар, къулаган-кулугъанлары экинчи да хайыранууну проблемалары дегенча магъаналы таламала да «тёгерек столла» къураалганды. Аланы жарымнанда асламысында социальный магъаналы волпросла озюлгенде, он санда профессионал билим беринеу болууна эмда аны айнун онгларына, физкультура эм спорт жаны бла билим беринеу не халда болгъанын, къылула жамауатдан айырымлазма этинуу амалларына.

Къурау-аналитика ишини келкинде «Муниципальный къураулушны социальный экономика айнурларыны программалары юсеринден» деген темагъа семинар-кенгеш бардырылганды, дагыда жаш тэлеу жамауат биригулену болумларына бла онгларына аталган кенгеш болганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы парламентини 2011 жылы 1-чи жарымнанда жарашдырылган аналитика материаланы араларында «Къабарты-Малкъар Республиканы законодательствосуну 2010 жылда болуу» деген докладла артыкъда э бургуанды.

Парламентини Председателинде Жамауат советини жыйынууларында республикада тахта ёгелгену бла жемишлену сакълануу бла жарашдырыуу онглары дегенча магъаналы волпросла озюлгенде. Парламент КъМР-ни Жамауат палатасы бла байламлы болуп ишлегени да белгилеге жарама.

Россей Федерацияны Федеральний Жыйынууу Къырал Думасы бла бирге ишлеуну келкинде уа Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини билим беруну учреждениланы бла илму организациеланы жаш адамлары араларында бардырылган «Мени законла чыгъарыуда башламчылыгым» деген алынчы битероссей конкурсу бардырыуга тире къатышанды. Аны биринчи республиканы кесигине къатышаладан ючун бери къурау комитетини дипломлары бла сауыгаланганды.

дыла, конкурсуа жиберилген ишени брошюрасы да чыгъарылганды. Республиканы эки келемиси конкурсуа хорлагъанланы араларында болгъандала эмда «Милле халса» деген белгиле бла сауыгалангандыла.

Келечилик этюу

Келечилик этюу Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини магъаналы ишлеринден бирини. Отчёт кезинде аны келкинде парламентини араларында халканы, къыралны башха регионларында коллегла бла бирге ишлеуну, бир бирини сынууга юиретуге эчни э бургуанды. Анга Север-Кавказ парламент Ассоциацияны къурау жаны бла улуу иш бардырылганы да шагъатлыкъ этеди. Аны башламчысы да Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини болганды.

Былмай майда Парламентини башламчылыгы бла Ассоциацияны Учредитель конференциясы коллагъа. Анга Север-Кавказ федеральны округуну законла чыгъарыуу органын келечилери къатышандыла. Анда «Север-Кавказ парламент Ассоциацияны къурууну юсюнден» келишимге къол салынганды, аны Уставы, регламентини да къабыл этилгенди.

Андан сора да, парламентини аралы бирге ишлеуну келкинде 2011 жылда апрельде Къабарты-Малкъар Республиканы парламентини бла Алтай Республиканы Къырал Жыйыныууну-Эл Къурултайыны араларында келишимге къол салынганды. Апрельде дагыда Парламентини депутатлары Россей Къырал Думасы къураулганы 105-жыллыгына атап парламентаризмини дерслерин жетишимли болуурындадыла.

Къырал сагъатны» проектинде керде да депутатла шархарланы бла районланы шолкарлары оскулулары бла дадылма тобешгенди. Сабийлени къорулууну халкыла аралы кюнине аталган жамауатлар акциягъа да ала тире къатышандыла. Къабарты-Малкъарны атындан торло-торло федеральны эмда регион форумлагъа бла конференцияла, партия ишлеге да тире къатышанды.

Информацияны хайырлануу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини информация политикасын баш мурагъа гражданны законла чыгъарыуу органы ишини юсюнден замананда толду билдирити туруду, халк бла байламлыкны жалчытууду, Къабарты-Малкъарны халкыны право билим ёсдюруду. Парламентини, аны президиумну, профиллю комитетлери жыйынууларында материалла асламы информацияла басмаланадыла, видеосежетле «Россия 1» каналда «Вести. Кавказин-Балкария», «Къабарты-Малкъар-ВТК» каналында «Карна недела» деген жаңылыкла блоклада кёргозюлгенди.

Парламентини ишини юсюнден андан да толду хабар билдирити туруу мурагъа жанын башындан бери «Къабарты-Малкъар» ВТК-да «Общественный интерес» деген жаңгы берилеу къураулганды. Алада гражданнылыгъа бла буюсидиялагъа къалай эркинликлени болгъанларын аныгъатадыла. «Налчи» ОРТК-да республиканы Парламентини ишине аталган берилени жаңгы къауум чыгъады. Юч къырал тилде чыкълан юч республиканы газетде да «КъМР-ни Парламентини президиуму» деген рубрика бла ыйкык сайын президиумну жыйынууларында репортажла бла материалла басмаланадыла.

Парламент тынгылаулары бла жыйынуулары юсеринден толуракъ билдирити туруу мурагъа аладна чакъларылган журналистлени саны ёсгенди. Аланы юсеринден отчёт битену юзюнде эм башха басма изданилада бла асламы информацияны электрон органырада басаланганлай тургъандыла, аланы юсеринден ИТАР-ТАСС, ИНТЕРФАКС, РЕГНУМ, РОСБАТ-Юг агентстволар да билдиргенди.

«Парламентини комитетлери» деген рубрика да кенгертилгенди. 2011 жылы январь-июнь айларында комитетле тышында эмда кёп адам чакъларылган бардырылган жыйынуулары саны кёбейгенди. Газетлени беттеринде КъМР-ни Парламентини Председателини бла депутатлары Россей Федерацияда бла Къабарты-Малкъар Республикада бола турган магъаналы ишени юсеринден юмларлы, къабыл кёрюлген законланы аныгъатуула эмда Парламентини комитетлени председателирини законла чыгъарыууну юсюнден ушаклары чыгъа-чыгъа тургъандыла.

«Парламент КРР» собити, факты, мнения» деген рубрика бла къырал телеканалда халкыла торло-торло ёлбюшлемел ишлени, Парламентини комитетлери ишлени, Парламентде Жаш тэлеу алатаны ишини юсеринден билдириледи. Парламентини кесинде бардырылган тобешуилени бла ишени юсеринден шартла да газетде чыкъланлай, телевидени эм радио бла берилгенлай турдыла. Жаз башы сессияны кезинде 370 материал басмаланганды, телевидениде 168 сюжет кёрюлгенди.

Андан сора да, КъМР-ни Парламентини официальный сайтыны иши да игилене барады. Анга салынгъан информацияны өлчими, магъанасы да торленгенде, интерактив жумушлары санына да къошулганды. Жаз башы сессияны кезинде КъМР-ни Парламентини пресс-службасы сайтха хазырлап 160-дан артыкъ материал салганды. Билдиринеу суратла да бирге бериледи.

«Депутатны трибунасы» деген проект да жашауда андан ары бардырылады, анда депутатла баш магъаналы социальный проблемаланы юсеринден кесерини оюмлары билдиреге болукдула.

Парламентини Аппаратыны депутат корпусу бла бирге тынгылы эмда хайырлы ишлеуну белгилемей болмайла. КъМР-ни Парламентини энди болукъ сессиясы ма алай биригип, къураулушу ишлеуну терёсин андан ары бардырылганына эмда Аппарат аны салынгъан магъаналы борчуна бет жарыкты таммаларыны бек ышанама.

Кюч арты сессияда бизге жамауат эмда къырал жашаууну битену сфераларыны норматив-право базаларын айнтыу жаны бла ёютюнда кёп иш тамамларга тошерикди. Плана 70 законпроектини къабыл кёрюге, 5 парламентини тынгылау эмда конференция, 16 «правительстволу сагъат», тышында эмда кёп адам къатышп бардырылганды да 13 жыйылуу бардырылганды белгиленди.

Айхайда, жазга бизге жаңгы борча салырга болукдулау, закон бла бегейтирге керек болгъан жаңгы ишлеу да чыгъарла. Аны бла байламлы республиканы жашаууну битену сфераларында да халны дайында тинтгенлеу билгенлей туруга керекди.

Бизни республикагъа халкыны шукълукларын колчидириу, аланы биркирленуу сакълануу артыкъда магъаналды. Аны себепли бек бийик къырал даражада окуна кырандыш бирлигимизни къатыкорууларга керекди. Аны ючюн а ёмюрленден бери бирге келишип жашаган халкыны араларында суукулукъ салырга корюшен къуруунда политуу мурагъаларын жолуу керек. Алагъа бизни шукълугуубуну бурзакъ ююмлазга керекди. Бу ишде депутатланы КъМР-ни Миллет политикасыны республиканы Президенти битену халкыны къурауна берген концепциясы осюзуго тире къатышлыларыны магъанасы улуулау. Аны жарашдырыуга биз да къатышханбыз, ол себепден бизни борчубуз ёлбюшюнде аны осюзуго не къадыр кёп адамдыкы къатышыра этюду.

Халкыбызны социальный ырахылтыны биз хар заманда да улуу э бурганлай туруга кереклиги Бу сфералагъа билим берилеу, саулыкъ сакълануу, культура, пенсий эм башха социальный поссибла бла жалчытуу да киреде. Ма алагъа кере къурадал жамауатны кёз къарамы, ма алада халгга кере багъа бичиделе адамла республикада болумла да. Андан сора да, ол бизни гитче ала журбугуну келер заманна улуу къошумчулукду, аны ёсёп келер тэлеусоно ахшы келер заман къурууну мурадуруу.

Къабыл кёрюлген законла къалай толтурулганына контроль этюге парламентини комитетлери билдирити да мен бек улуу борча санайма. Дагыда бизге Россей Федерацияны Президенти Федеральны Жыйынууга Посланиясына бла Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти Къабарты-Малкъар Республиканы парламентине Посланиясыны болумларын тамамлау жаны бла ишени андан ары бардырыуга тошерикди. Келир заманда бизни магъаналы политика керек салкыдайна» Россей Федерацияны Федеральны Жыйынууу Къырал Думасына бла жер-жерли самоуправленини органырада депутатланы сайлау эмда 2012 жылда мартда Россей Федерацияны Президенти айыруу.

Бу жолгу отчётну кюч арты сессияны биринчи жыйынууна биз бошдан кёрюмеге-нибизни чертирге сиеме. Партия съездини барысы да ётерле да, бизни депутатларыбызны Парламентде киби, федеральны партия даражада да болуплары келкиндирге онг чыгъа деген мурад бла этенбиз алай.

Битену парламент партияланы программады документлени тынгылы жарашдыруу эмда тинтуну жаны бла ишени тап къурауга керекди деп, алай къарайма. Аланы хар бери да парламентини ишени харкюнлюк ишин байыкдырылганын ишкешиме.

Бу слёшюнуэмде Парламентини быял жаз башы сессияда ишине мени багъа бичимегени да бошдан тыюлду. Властын законла чыгъарыуу органыны ишине бек алагъа граждандуу айнаруула башха бичирге керекди. Аны себепли аладан ишибизге багъа бичерлени тилемиз. Иш ишбинизи игилдендириге себеплик этерик не торло преджендилеула да ырыз болукдулау, кемчилликтерини шарт кёргозюп сёкёвге да жаланда ыспас этерикти.

Депутатланы барысын да туруган республиканы мындан ары да жашай барууну жалчытууга бургулган иште къошумчулукъ этерге, аны ючюн, политика интелерине да къармай, колларындан келгени амалдагъа, депутат контрольну, кесерини даражаларын, намысларын, хуерликлерин да не къадыр толду хайырланууга чакъларма.

Биз обществону гражданд институтлары бла байламлыгъыбызны мындан ары дакюнчидери барырагъа, адамла бла ачыкъ слёшюрге керекди. Бизни согражданларыбызны республиканы жашаган хар ардымы да юсеринден сёз бургандыла, депутат корпусу ууукъ жумуш болмазгъа керекди. Депутатла тошкен хар тарышын, обращене терк эмда тошюк бла къаралырга керекди. Жаланда ма алай бла кёргозталлыкълсы адамлагъа кесибизни билимбизини, политика магъанасын. Аны себепли хар биригизден да энтада бир кере къаты тилемизу бла магъаналы жолда иш ишгени колчидириге, тийиртирге.

